

18.9.25

לכבוד

ראשי כל המוסדות להשכלה גבוהה בישראל

הנדון: הצעה לחיזוק מבני של הקשר בין אקדמיה לדמוקרטיה

שלום רב,

ערכי הדמוקרטיה הליברלית: פתיחות, חשיבה ביקורתית המבוססת על עובדות, שוויון וסובלנות, עומדים בבסיס הערכים והאתוס האקדמיים. בעבר, ההנחה המקובלת הייתה שהסטודנטיות והסטודנטים הנכנסים בשערינו נחשפו לערכים אלו ולחשיבותם ונבחנו על כך בבחינות הבגרות.

לצערנו, הסתבר לאחרונה לציבור הרחב כי ניתן להיות זכאי לתעודת בגרות ללא עמידה בבחינה בנושאים אלא בכלל ובפרט בנושא של "תפיסות דמוקרטיות ליברליות".

בהתאם אנחנו, ארגון "בשער"*, יצאנו בקריאה למשרד החינוך בנושא ב־3.9.25: "[חשיבות הוראת ערכי הדמוקרטיה הליברלית ותפישותיה בליבת מערכת החינוך, וחובת הכללתם באופן קבוע בבחינות הבגרות](#)". אנו טוענים שלימודי האזרחות צריכים להתמקד בחינוך לערכים דמוקרטיים וליברלים, שכבוד האדם וחירותו עומדים במרכזם, כפי שאלה באים לידי ביטוי במגילת העצמאות ולכן סוברים כי יש לכלול אותם תמיד בחומר לבחינת הבגרות.

בהתאם לסעיף 15 בחוק המועצה להשכלה גבוהה, למוסד להשכלה גבוהה הזכות לקבוע את התנאים והדרישות לקבלת תואר אקדמי. בהתאם, כל האוניברסיטאות והמכללות מחייבות למשל, הוכחת ידע באנגלית כתנאי לזכאות לתואר ראשון.

על מנת להבטיח הקניית עקרונות הדמוקרטיה הליברלית כחלק מהאוריינות האקדמית, אנו ממליצים לכל אחת מהאוניברסיטאות והמכללות בישראל להבטיח שבגריהן מכירים את הנושא ושולטים בו.

יש מגוון דרכים לבצע זאת: הרחבת תנאי הרישום/הקבלה למוסד, חיוב בבחינת פטור, או חיוב בקורס או לומדה ייעודיים בנושא. לכל אחד מהמוסדות להשכלה גבוהה יש את הניסיון והמומחיות הנדרשים, על בסיס תנאים שונים שקבע, לעיצוב דמות בגריו ובגרותיו.

ארגון "בשער" ישמח להירתם לסייע לכם ככל שיידרש.

בברכת שנה טובה,

שישובו בשלום חטופינו וחילנו

ושיבואו ימים טובים יותר - מבית ומחוץ - לאקדמיה ולמדינתנו

 פרופ' חגית מסר ירון, יו"ר
בשם ארגון "בשער"

*ארגון "[בשער](#)" – קהילה אקדמית למען החברה בישראל (ע"ר) – מאגד מעל 2000 חברות וחברי סגל אקדמי מכל מוסדות ההשכלה הגבוהה בישראל, כולל בין היתר כלות וחתני פרס נובל ופרס ישראל, נשיאות, נשיאים ורקטורים לשעבר, הפועלים כבר מעל 25 שנה בהתנדבות מלאה למען החברה בישראל. ארגון "בשער" מחויב, בין היתר, לקידום ערכים ליברליים ואוניברסליים וערכי מורשת ישראל ברוח מגילת העצמאות ולהנחלתם לציבור.